

Birka a fregolin

Égette a fejem búbját az augusztusi nap. Olyan volt a hegyek között húzódo völgyben a levegő, mintha kohók gőze áramlott volna bele. Tombolt a nyár. Borért jártam ki a völgybe, a rám hagyott telekre, annak kicsi pincéjébe. Édesapám halála után pár évvel még mindig annyi öreg bor volt a hordókban, hogy az újbort nagy nehézségek árán tudtam csak behordózni. Ezért az öreg és jól megérett pár éves borból vittem haza mindig egy-két marmonkannával. A megszűnt és jócskán savanykás bor ennek ellenére mindig elfogyott. Ittam és itattam is. Némi intelligenciával megáldott barátaim, ismerőseim is szívesen nyeldekelték óboromat. Meggypiros Zsigulival jártam ki a pincébe. Egyik utamon már hazafelé jól feltankolva marmonkannákkal a poros úton elem ült egy kutya. Dudáltam, terjegettem a kezemmel, de az eb csak nem akart távozni. A réten, az ősgyep tengerén birkák legelésztek. Kiszálltam a kocsiból, ráordítottam a kutyára. De nem történt semmi. Ott ült a poros dülő közepén, és csak morgott, nem támadott meg, de nem tágitott. A mező sudár hajlékában kökényes sövény húzott határt egy-egy mezőtérség közé. A kökényesből előtámaszkodott egy érdekes viseletben leledző ember. Őszült, borostás volt, szájából csutorapipa lógott.

– Jóember! Minek ordibál? A kutyám füle olyan, mint egy radar. Kilométerekről is hall mindent. Lehet, hogy maga süket? No, de teszünk valamit, mert Szem, a kutyám csak a birkákat őrzi. Talán magát és a kocsit is birkának tartja.

Majdnem megsértődtem, hogy ez az emberalkat lebirkázott, de a kutyát félrehívta, sőt megismerttetett vele. Szem, a kutya egy puli-mudi keverék lehetett. A juhász – akinek a nevét sosem tudtam meg – elmagyarázta, hogy Szem csak a területet és a nyáját védi. A juhász kortalan alkata valahogy megfogott. Elkezdtünk beszélgetni a helyről, a rétről és az utolsó nyájról. Elmondása szerint ez már az utolsó nyáj, és itt a dombok aszalt púpjait már nem fogja a távolból vattacsomóknak tűnő legelő birkacsapat ékesíteni. Ő itt már az utolsó juhász, mint egy nagyon távoli történetben az utolsó mohikán. Valahogy szántam,

LÁSZLÓ ZSOLT (1963) Székesfehérváron él, költő, író. A *Vár* folyóirat szerkesztője. 2009-ben Vörösmarty-díjat kapott. *Függőhíd a semmiben* című novelláskötete 2022-ben jelent meg.

de nagyon érdekes volt minden, amit mondott és mutatott. Mivel szomjúságra panaszkodott, adtam neki egy marmonkanna hűvös bort. Megnyugtatta Szemet, és végre elindulhattam haza, elengedett a nyáj, a juhász és a bátran őrző Szem is.

A pince látogatása rendszeressé vált. Hazafelé a poros dűlőn Szem mindig elém állt vagy ült, vagy feküdt, de minden esetben elzárta az utat. Felismert, várta, hogy kiszálljak a kocsiból, kívánta, hogy kócos fejét megborzoljam, és maradék ebédemet felkínáljam neki. Az utolsó juhász ilyenkor mindig odabalagott hozzám, és eszmecserét kezdeményezett; javarészt ő beszélt. Sokat tudtam meg tőle. A rét, legelő életvilágát jobban ismerte, mint egy biológus. Az árvalányhaj, homoki nőszirm, virágos kőris tavaszi burjánzását eddig nem figyeltem, csak elfogadtam, mint egy gyönyörű látványt. A bíboros kosbor és ujjas kosbor és kővirág a sziklás csomók között, valamint a nagyobb esőzések után a vetővirág, ezeket mind-mind ismerte ez az utolsó juhász. A pincébe történő kijárássom módja átalakult. Odafele Szemet köszöntöttem, majd a rétet jártam át és fel a legelő birkák között. Valami nagyon isteni, valami nagyon teremtő és megnyugtató akaratú dolog volt ez. Hazafelé az utolsó juhász mindig kapott egy marmonkanna bort, Szem meg elfogyaszthatta a neki szánt maradékot. A hegyek meszes oldalában rubintra váltott a cserszömörce. A Vértes ilyenkor tetszhalált játszik, és ámulatba ejti a távoli szemlélődőt. Késő ősszel jártam hazafelé a szokásos boros-kontingenssel a meggypiros Zsigulival. Szem a szokásos módon várt, és az utolsó juhász is kitért elém.

- Tudja, maga világfi, hogy én és a kutyám is megszerettük magát? Elfogadta a dohányomat, és nagyon-nagyon meghallgatott. Nem nézett bolondnak sem. Tudom, hogy a növények és a tájjal kapcsolatos figyelmességeimből is átvett sokat, ezért fogadjon el tőlem egy ikerellésből kijutó birkát ajándékba, köszönettel a sok friss borért. De tudnia kell, hogy többet már nem találkozhatunk, mert elfogy ez a nyáj, és én is eltűnök innen, mint az utolsó juhász, és ezen az úton már csak Szem fog elkísérni...

Kaptam tőle egy cukorgyári papírzsákba gyömöszölt egész birkatetemet. Boldogan vittem haza, mert a birkapörköltet, birkaagulyást nagyon szeretem.

Mit tegyek egy kb. 30 kg egész birkával? A kádba fektettem mint egy mosdatlan testet. Lezuhanyoztam a tusolóval. Aztán jött az ötlet. Fregolin felhúzza kezelhető lesz ez a birkácska, és ezt megtettem úgy, hogy a hátsó lábait a pataínyek között áthúztam, és a fregolira fölkötve felhúztam a kád felett. Előtanulmányaim okán a nyúzás könnyen ment. A zsigereket és a lehántott bőrt a cukros zsákba gyömöszöltem. A nyúzás és belezés véres tüneteit forró vizes zuhannyal oldottam meg. Több zsiros és használhatatlan rész a cukros papírzsákban landolt.

Érdekes, hogy ennyi népi és természeti meglátás után az ajándék birka a fregolin landolt, a népi, a természeti és az urbánus lehetőségek kettőssége a napi életben hogyan keverednek, hogyan keverhetők össze. Valahogy úgy éreztem magamat, mint a kettős honfoglalást felismerő kalandozó magyar. A birkát

feldolgoztam. A mélyhűtő megtelt. Az utolsó juhász és Szem valóban eltűntek az aszott rétről az ősgyepek gyöngyszemű kicsike aurájából. Még sokat jártam ki a hegyek közé borért, sokat voltam távol családomtól a megfigyelések, kalandok felismerése okán. Mert érdekes valamit figyelni és valamit igazán szeretni.

Szűkebb köreimben mindenki furcsállotta dolgaimat, mindenki utálta a birkát, a birkapörköltet. Hunniás gasztronómiámat megvetették, és a facebookon sem lájkolták megosztásaimat, senkinek sem tetszett. Hogy miért? A mai napig is csak találgatom. Annyi biztos, hogy ősmagyar étkezési szokásaim miatt a családi asztaltársaságból, vasárnapi családi ebédekből kihagytak. Nagyon makacská tettek ezek a dolgok és a múltó évek. Kitartottam a birkapörkölt mellett.

A mosott ruhákat sosem hagyhattam másra, viszont azóta sem teregetek fregolira!

Hiába, a legendák így születnek...

Laci

Lacit, a hímet, igazán reményekkel és természeti varázssokkal megáldott lényt, ostromolták a nőneműek. Laci visszaélt minden udvarlási helyzettel és felkínálkozó nőnemű közeledésével, minden lehető alkalmat ki is használt, hogy páرزó hajlamait kiélhesse. Jól élt zöld környezetében, burokban született, de a vetélkedő hímekeket gyűlölte. Velük szemben csak támadó magatartást tudott tanúsítani. Ha választottjai közelében hímneműt látott, azonnal harci állásba helyezte magát. Bőrének színe megváltozott, szemei élesebbé váltak, és azonnal kész volt a harcra, akár egy életet kioltó párbajra is. Kész volt a megszerzett nőért mindent megtenni, mert uralni akarta. Laci hétköznapijn normálisan vegyes táplálkozást folytatott, egészséges életmódot élt. Tartotta magát, hogy szép, elegáns legyen, és ez egy jó darabig sikerült is neki. Nem tartott edzéseket, kondiba sem járt, de tudta, hogy a zöld környezet és a rendszeres táplálkozás a maga javára hajtja a malmot. Úzte a nőstényeket, és azok hagyták, időnként nagyon bedőltek neki, pedig nem voltak meghívások ilyen-olyan bulira, és nem voltak pezsgős vacsorák sem. De volt a természet, és jöttek a várt és nem várt utódok, akik Laciról tudhattak vagy sejtették jelenlétét az adott milióben (ökoszisztémában). Tisztában voltak azzal, hogy Laci nagyon jó apa, és utódai felneveléséről, ha kell, harcosan is és élete árán is gondoskodik. Laci utódait minden körülmények között és mindenkitől védve gondozta, de ivadékait egyedül nevelte föl, ehhez valami okból ősi módon kellett tartania magát. Gyerektartásra

már származási bizonyítékok miatt sem tarthatott igényt. Tanút hiába keresett volna ugyanezen okok miatt ebben a szétzilált világban bármire is, mivel származása okán kötelezve volt mint erkölcsös apa. Laci! Lacikám! Egy keddi napon elhalálozott. Miért pont kedden? Hát a szentek valamelyike biztosan tudja. Gyászoltam, és előéletét ismerve hajtottam fejet. A víz tetején lebegett felfújódott teste. Szemeit kiették már. Laci egy igazi sziámi harcosnal volt, akváriumom legendás lakója. Nekünk az igéből az mondatik, hogy „Porból lettél, porrá leszel...” – Laci vízből jött, vízben halt el, ezért lehúztam a vécében.

Burján-Gál Emil: Szent Miklós (Cyergyószentmiklós)

